

Av LISE-LOTTE BJÖRKMAN

Riksförbundet Svensk Trädgårds rådgivare svarar på dina frågor
tisdagar, onsdagar och torsdagar kl 9–12, onsdagar dessutom kl 13–16.
Ring 08-758 86 36 eller e-posta radgivning@tradgard.org

Tips på förvaring av morötter önskas!

FRÅGA: Jag har fått jättemycket morötter och undrar om ni har tips på hur jag ska förvara dessa så att de håller sig länge? Jag har hört att man ska göra en sandbädd, men det har jag tyvärr inte plats för.

SVAR: Vid stor skörd och dåliga lagringsförhållanden är det bäst att ha kvar morötterna i trädgårdslandet så länge som möjligt och naturligtvis äta extra många eller ge bort av överskottet. Sena sorter kan med fördel vintertäckas med halm eller löv så att jorden inte fryser och man kan skörda kontinuerligt även om det är minusgrader. Lägga inte

på täckningen för tidigt. Rötterna är känsliga för uttorkning, men ruttnar och möglar lätt om det blir för tätt och fuktigt.

Har man lagringsmöjlighet är det ypperligt att lagra morötterna svalt (ner mot noll grader och i hög luftfuktighet) i ren sand för att förhindra uttorkning. Har du tillgång till vitmossa är även det ett bra medium för att hålla jämn fuktighet runt morötterna. Man önskar alla odlare en jordkällare, men man kan även göra en enkel stuka och gräva ner morötterna utomhus i en ventilerad men sorksäker låda som sedan

Ordning och reda i ett nedsänkt rotsakslager som hålls så svalt som möjligt, dock frostfritt, ger längre hållbarhet.

täcks med t ex gamla mattor, löv eller motsvarande luftigt och isolerande material.

Ja, du kan även rulla in morötter i fuktat tidningspapper och placera dem i en ventile-

rad låda i kylskåpet en kortare tid. Eller förväll och frys in överskottet, vilket passar bra för skadade morötter, som är olämpliga att lagra. Ja, det var några tips!

BILD: EVERTOLSSON

Kan jag äta min potatis?

FRÅGA: Jag satte som vanligt potatis i vårt trädgårdsland i våras. Det var certifierat utsäde av sorterna 'Rocket' och 'Timate'. De ska vara motståndskraftiga mot kräfta och nematoder. Jag har satt potatis i trädgårdslandet i över 20 år i följd utan att det varit något fel på skörden. Jag gödslade, som jag brukar, med blåkorn, innan jag satte potatisen. Jag har vattnat ganska rikligt. Blasten blev ovanligt hög och kraftig på båda sorterna. När vi tog upp de två första stånden den 30 juni hade alla potatisar fler eller färre, små vita fläckar på skalén. Vad är det för prickar och vad är orsaken? Är potatisen ätbar överhuvudtaget? Ska jag låta bli att plantera potatis i trädgårdslandet nästa år?

SVAR: Det är ingen större fara med din potatis. Det du ser är uppsvällda porer, så kallade lenticeller, som finns naturligt i skalet. Vid syrebrist i jorden försöker potatisen få in mera syre och reagerar på detta sätt. Du har förmodligen vattnat för mycket så att jorden blivit mättad. Detta är ett skönhetsfel som gör potatisen känsligare för angrepp, men den går utmärkt att äta. När knölen torkar igen dras cellerna in och porerna syns då som bruna prickar i skalet.

För att motverka angrepp av sjukdomar är det alltid bra att årligen byta odlingsplats till potatisen, om möjligt. Det är inte heller bra att överdriva gödslingen, speciellt inte med kväverik, snabbverkande konstgödsel. Då blir det lätt mer blast än potatis och potatisen förlorar i smak. Fortsätt att använda certifierat utsäde och njut av din potatis!

Färskpotatis till advent?

FRÅGA: Jag vill försöka odla färskpotatis till advent. Kan det lyckas och hur gör jag?

SVAR: Det kan absolut lyckas, men är förstås beroende av hur hösten blir och under vilka förhållanden du kommer att odla. I ett växthus, men även utomhus på ett skyddat ställe med täckning mot frost, är det möjligt. Självt har jag testat ute en gång här i Mellansverige och fick en liten skörd i mitten av november, när plantorna frös. Vid nästa försök ska jag täcka bättre och även försöka komma i gång tidigare för potatisen var utmärkt god och med milda höstar ökar förutsättningen.

Utsädet måste antingen vara sparad från i våras eller ha fått en svalare viloperiod innan du sätter det, så att potatisen tror att den har haft vinter och kan börja gro. Du väljer en tidig sort med kort utvecklingstid. Har du inget sparad utsäde låter du årets potatis ligga svalt i t ex kylskåpet i ungefär en månad före sättnig. Sedan sätter du potatisen i mitten till slutet av augusti. Räkna med att det

BILD: LISE-LOTTE BJÖRKMAN

Täck blasten på din höstsatta potatis så den inte fryser.

tar uppemot tre månader från sättnig till skörd beroende på sort och höst.

Du ska se att potatisen snabbt kommer i gång i den varma, fuktiga och gödslade jorden. Men du måste vara påpasslig och täcka med t ex fiberduk som skydd mot den första frosten, för att den frostkänsliga potatisblasten ska klara sig. Med fördel använder du även halm att successivt täcka med runt plantorna och odlingen. Denna hindrar jorden från att kylas ner snabbare än nödvändigt, men hindrar även jordvärmen från att skydda blasten, så använd även fiberduken. Ja, man kan naturligtvis även sätta potatis i hinkar som man kan flytta till ett ljust och frostfritt utrymme när vintern är i antågande på allvar. Knölna i jorden växer bara så länge blasten växer.

Fråga
FOR!

☎ 018-15 26 00

✉ radgivning@for.se

Få svar på dina trädgårdsfrågor av
Fritidsodlarnas rådgivare.

Ring eller maila:

Mån-tors: 09.00-12.00 **Fre:** 09.00-12.00
13.00-16.00 13.00-16.00
18.00-20.00

Oktober till och med Mars, endast tis-tors 09.00-12.00.

Måndagar:

Kerstin Fahlman-Noord

Ann-Kristin Isaksson

Henrik Morin

Tisdagar:

Ulf Nilsson

Annica Larsdotter

Henrik Bodin

Onsdagar:

Lise-Lotte Björkman

Anna Ingemarsson

Gösta Andersson

Torsdagar:

Lise-Lotte Björkman

Ulf Nilsson

Jens Svensson

Fredagar:

Gunilla Bremer

Annika Rehwin

Fråga
rådgivarna
allt om
trädgård!

BILD: LISE-LOTTE BJÖRKMAN

Nedklippt kantnepeta, här 'Walkers Low'.

Hur klipper man perenner för extra blomning?

FRÅGA: Vad menas när det står att man ska klippa ner perenner för att få en extra blomning. Ska blomstängeln eller hela växten ner till marknivå?

SVAR: Hur mycket man klipper är beroende på växtslag och när det görs. Görs ingreppet för sent är det många perenner som inte hinner blomma om och en sen nedklippning kan även försämra plantans övervintring. På tidiga perenner med snabb tillväxt kan man oftast klippa mer. Kantnepetan till exempel kan man, efter huvudblomningen i juni, klippa ner hårt för att få ett nytt, fräscht flor senare på säsongen. Generellt sparar man det mesta av bladmassan och tar bort ungefär en tredjedel och klipper bort det överblommade. Man kan även klippa tillbaks perenner före blomning, om man av någon orsak vill skjuta något på blomningstiden.

Knoppdöd på rododendron – ny sjukdom i landet

BILD: INGRID ÅKESSON

Frågor om skador på rododendron är vanliga i vår rådgivning. Nu har en ny svampsjukdom, *Pycnostysanus azaleae*, konstaterats i Helsingborg. Den yttrar sig i form av döda, bruna blomknoppar som aldrig slår ut på buskarna. Knopparna får så småningom massor av brunsvarta utväxter i form av 2 mm små stavar med en liten knopp ytterst. Det är svampens sporbärare, se närbilden. Blomknopparna kan även mörkna av andra orsaker men dessa sporbärare är karakteristiska för denna sjukdom. Infektionstrycket minskar genom att man plockar bort angripna knoppar. Svampen sprids med rododendronstriten, *Graphocephala fennahi*, som är under spridning i landet.

Källa: Ingrid Åkesson, Movium
Direkt nr 3/2016

Upprop!

Är det någon som sett denna sjukdom utanför Helsingborg? Det vore intressant att få en bild av utbredningen av svampen. Hör av er till Lise-Lotte Björkman. Om det är någon som sett sjukdomen återkommer vi med respons i ett kommande nummer.